

злочинів, вирізняє останню з-поміж інших правоохоронних органів. До компетенції поліції можна віднести протидію у сфері економічної, майнової, організованої злочинності, а також злочинності у сфері життя і здоров'я людини і громадянина, а також честі і гідності особи.

1. Куц В. Протидія злочинності: сутність і зміст. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 4(12). С. 103–112. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/12-2016/kuts.pdf>
2. Новий тлумачний словник української мови: у 4-х т. Т. 2. Київ: Аконіт, 2001. 911 с.
3. Новий тлумачний словник української мови: у 4-х т. Т. 3. Київ: Аконіт, 2001. 927 с.
4. Кримінологія. Особлива частина: навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих закладів освіти / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман; за ред. І.М. Даньшина. Харків: Право, 1999. 232 с.
5. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Тичина Д.М. Національна поліція України в системі суб'єктів запобігання злочинам. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2016. № 2 (13).
8. Шай Р.Я. Природа та сутність правоохоронної діяльності. *Наше право*. № 5. 2014.

Козар А.В.,

ад'юнкт кафедри кримінального права
та кримінології Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ВИРОЩУВАННЮ СНОДІЙНИХ МАКІВ ЧИ КОНОПЕЛЬ

Одним із завдань Національної поліції, відповідно до ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», є надання поліцейських послуг у сфері протидії злочинності. Безумовно, що одним із пріоритетних напрямів протидії злочинам є протидія незаконному обігу наркотичних засобів.

Першою стадією незаконного обігу наркотиків рослинного походження (виробництва, перевезення, збуту, придбання тощо) і головною передумовою існування переважної його частини виступають незаконні посів чи вирощування снодійного маку чи конопель.

Цей вид суспільно небезпечної діяльності на сьогодні перетворився в один із домінуючих видів сільської злочинності, що характеризується високим рівнем латентності та значним впливом на наркотизацію суспільства [1, с. 1].

Тому розробка дієвих заходів протидії такому негативному явищу, з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки, зокрема, є актуальним і

своєчасним завданням для органів Національної поліції України.

В цьому контексті позитивним нововведенням є створення Відділу аеророзвідки при Управлінні моніторингу та аналітичного забезпечення Департаменту патрульної поліції. У своїй діяльності відповідний підрозділ буде використовувати безпілотні літальні апарати (безпілотники, дрони або квадрокоптери, як їх ще називають), тобто невеликі літальні апарати, керовані людиною із землі.

Можливості моніторингу територій, що надають безпілотні літальні апарати, надзвичайно високі: професійні квадрокоптери можуть розвивати швидкість до 100 км/год, набирати висоту до 500 м, записувати 4К-зображення і передавати його в HD-якості. Дальність польоту новітніх масових безпілотників досягає 5 кілометрів. Використання безпілотників для патрулювання територій і пошуку людей – популярна світова практика. Вона розповсюдилась останнім часом разом із розвитком подібних апаратів. Квадрокоптер здатен швидко і ефективно облетіти територію, що спрощує виявлення порушень правопорядку, економить сили співробітників поліції, а також кошти: кожен раз запускати вертоліт для патрулювання надзвичайно дорого. Так, поліцейським з німецького міста Дрездена вдалося за допомогою дронів дуже швидко запобігти масовим заворушенням після футбольного матчу. А прикордонна служба Австралії успішно використовує безпілотники для контролю морських кордонів країни [2].

У країнах Європейського Союзу поліцейські постійно експериментують з безпілотниками: обладнують їх пристроями для розпилення сльозогінного газу або влаштовують навчальну погоню за злочинцем у міських умовах. Стосовно переслідування підозрюваних, то копи за кордоном дійшли висновків, що використання безпілотника набагато вигідніше вертольота. А якщо злочинець відстрілюється, то і допоможе зберегти життя поліцейському. Важливим є те, що дрон часто непомітний для правопорушника. Це дає можливість поліцейському патрулю оперативно затримати злочинця. Крім того, в деяких країнах дрони часто використовують для патрулювання периметра охоронюваного важливого об'єкта [3].

У Національній поліції України з 2017 р. дрони почали, зокрема, використовувати і з метою виявлення незаконних посівів маку та конопель. Для цього оперативні працівники залучали працівників відділу аеророзвідки Департаменту патрульної поліції.

Наприклад, на Одещині під вирощування конопель наркоаграрії використали острів, що межує по лінії Дунаю з Румунією. Виявити замаскований нелегальний посів стало можливим лише за допомогою аеророзвідки [3]. А у Дніпропетровській області поліцейські з підрозділу з боротьби з наркозлочинністю за допомогою безпілотників знайшли 36 ділянок, засіяних коноплями. Встановлено і затримано 37-річного громадянина, який організував цей процес [3].

Тому цей напрямок роботи по виявленню незаконних посівів маку чи

конопель є дуже перспективним і повинен розвиватись. Отже, очевидною є потреба у створенні відділів аеророзвідки при кожному обласному управлінні патрульної поліції з їх відповідним оснащенням.

Крім того, нормативна база щодо використання відповідними підрозділами Національної поліції України квадрокоптерів також має бути приведена до належного правового забезпечення.

Для цього, зокрема, доречним буде закріпити у ст. 40 Закону України «Про Національну поліцію» «Застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису» можливість використання безпілотних літальних апаратів для здійснення фото- і кінозйомки, відеозапису.

Також на сьогодні у Державній авіаційній службі України розробляються Авіаційні правила України. До того часу, як ці правила буде розроблено, Державна авіаційна служба України оприлюднила Тимчасовий порядок використання повітряного простору України, який хоч і має рекомендаційний характер, проте покладений в основу проекту Авіаційних правил.

Дія цього Тимчасового порядку поширюється на юридичних і фізичних осіб незалежно від форми власності та відомчої підпорядкованості, діяльність яких пов'язана з організацією використання повітряного простору та використанням повітряного простору України, до моменту набрання чинності відповідними Авіаційними правилами України [5]. Відповідно до вищевказаного, логічним буде передбачити, що норми Авіаційних правил розповсюджуватимуться і на відповідну службову діяльність органів Національної поліції України.

Відповідно до Тимчасового порядку, якщо ви плануєте запускати дрон, що разом із камерою чи спеціальним устаткуванням важить більше від двох кілограмів, – слід подати заявку на використання повітряного простору. А за потреби – ще і отримати відповідні дозволи від Повітряних сил Збройних Сил України, органів Державної прикордонної служби України, органів об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України, органів обслуговування повітряного руху та управління повітряним рухом тощо. Легшу техніку, до двох кілограмів, можна використовувати лише вдень. Зйомка мітингів, акцій (повітряний простір міста), регіональних та національних доріг, центральних вулиць міста, залізниць, над і вздовж ліній електропередачі (якщо немає дозволу власника) – заборонена. Не вдасться зняти без узгодження промислові зони, електростанції, залізничні станції, морські порти, сховища пального, нафти, газу, інших небезпечних речовин. Є обмеження і щодо відстаней. Скажімо, виконувати польоти можна в межах прямої видимості, але не далі ніж 500 метрів від зовнішнього пілота. Максимальна висота – не вище 50 метрів над рівнем земної (водної) поверхні. Не можна літати ближче за 30 метрів від людини, не ближче як 50 метрів від груп людей до 12 осіб. І не ближче 150 метрів від груп людей кількістю понад 12 осіб [6].

Проте ці правила у такій редакції значно ускладнять використання дронів для службових потреб як Національної поліції України, так і інших правоохоронних органів. Наприклад, у суді може бути оскаржено законність отримання доказів за допомогою використання квадрокоптерів.

Тому, на нашу думку, в Авіаційних правилах України слід передбачити окремий розділ щодо можливості використання безпілотних літальних апаратів підрозділами Національної поліції України та інших правоохоронних органів. В цьому розділі, зокрема, бажано розробити спрощену процедуру отримання права на політ, а також розширити межі використання квадрокоптерів.

1. Бабенко А.М. Запобігання органами внутрішніх справ незаконному культивуванню нарковмісних рослин: дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк, 2007. 221 с.

2. Українська поліція використовуватиме безпілотні літальні апарати для патрулювання територій. Інформація Всеукраїнської федерації власників безпілотників від 14.05.2018. URL: <http://bpla.org.ua/?p=38>

3. Українська поліція почала ловити злочинців з повітря. Segodnya.ua від 08.09.2017. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/policiya-nachala-lovit-prestupnikov-s-vozduha-1053821.html>

4. Андрій Кіхтенко: у 2017 році поліція викрила 143 наркоугруповання розповсюджувачів наркотиків через інтернет. Інформація Департаменту комунікації Національної поліції України від 26.01.2018. URL: http://mvs.gov.ua/ua/news/11845_Andriy_Kihtenko_U_2017_roci_policiya_vikrila_143_narkougrupuvannya_rozpovsyudzhuvachiv_narkotikiv_cherez_Internet_FOTO.htm

5. Тимчасовий порядок використання повітряного простору України. URL: https://avia.gov.ua/wp-content/.../ТУМЧАСОВЫЙ-poryadok-VPPU_31.05.18-2.doc

6. В Україні різко обмежили використання дронів – деталі. Радіо свобода від 12.06.2018. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/zaborona-droniv-ukraina/29287052.html>

Колінько Ц.В.,

канд. юрид. наук, заступник директора
ННІ ЗНПК з заочного навчання
цивільних осіб ДДУВС;

Мкртчян К.В.,

провідний фахівець ННІ ЗНПК ДДУВС

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ УПРАВЛІННЯ

Побудова прозорої системи публічного управління, створення професійного інституту державної служби передбачає створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури публічної адміністрації із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій, яка здатна виробляти